

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ

ΚΑΘΕ

ΚΤΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

ΑΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10

ΔΕΥΤΕΡΙΟΥ Φρ. Χρ. 10

Τιμή Φύλλου

10 λεπτά 10

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
—ΥΠΕΡ ΤΟΝ ΕΡΓΑΝ.

ΕΤΟΣ Α' | ΑΘΗΝΑ, Πέμπτη 13 Νοεμβρίου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονόμου αρ. 4 | ΑΡΙΘ. 69

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΓΛΩΣΣΑ

«... Αν οι Έλληνες δὲν θέλουν νὰ εἶναι ἄλλο παρὰ ἀπόγονοι, χωρὶς δική τους ὑπαρξὴ καὶ παραγωγὴ, τότε τὸ μέλλον στὰ Βαλκανικὰ ἀνήκει στοὺς Σλαῦους. Ὅποιος ἀναγνωρίζει στοὺς Έλληνες τὸ δικαίωμα νὰ ὑπάρχουν, μόνο γιατί εἶναι ἀπόγονοι, ὅπως ὁ Wilamowitz, αὐτὸς πρέπει νὰ τοὺς συμβουλεύσῃ «στὴ γραπτὴ τους γλῶσσα νὰ εἶναι πολὺ συντηρητικοί». Εἶναι ὅμως γιὰ νὰ θαυμάζῃ κανένας, πὼς Έλληνες (ὅπως ὁ Χατζιδάκις) ἐπὶ τὴν γνῶμην αὐτὴν, μολοντοὶ ἡ δικαιολόγησίν της εἶναι ΤΟΣΟ ΛΙΓΟ ΚΟΛΑΚΕΥΤΙΚΗ ΓΙ' ΑΥΤΟΥΣ, καὶ τὴν ἐχρησιμοποίησαν γιὰ νὰ ὑπερασπίσουν τὴν καθαριότητα. Ἐκεῖνος ὅμως ποὺ κρίνει τοὺς Έλληνες εὐνοϊκώτερα, ἐπιθυμεί νὰ τοὺς βλέπῃ, ὄχι μόνο ὡς ἀπογόνους, ἀλλὰ καὶ ὡς νέο λαὸ χωμένο μέσα στὸ παγκόσμιο συναγωνισμό».

Α. ΤΗ ΥΜΒ

«... Τὰς νεωτέρας ἀρετὰς ταύτας (τῆς Δημοτικῆς γλώσσας δηλ.) καὶ τὰς παραπλησίας κατεφρόνησεν ὁ γραπτὸς ἡμῶν λόγος· τοῦτου δ' ἕνεκα φαίνεται ἡμῖν ὁ τῶν γνησίων Δημοτικῶν ἀσμάτων λόγος ἀνδροπρεπέστερος καὶ εὐφωνότερος. Οὐδεμία δ' ἀμφιβολία ὅτι ἂν σήμερον ἄνδρες ἔχοντες τὰς ἀρετὰς τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων συνέτασσον ἐν τῇ νεωτάτῃ γλωσσικῇ φάσει ταύτῃ φιλολογικὰ καλλιτεχνήματα ἀνταξία τῶν ἀρχαίων, αὕτη θὰ καθίστατο ἡ γραπτὴ γλῶσσα τοῦ ἔθνους. Ὁ δὲ οὗτος εἶναι εἰς ἄκρον δύσκολος, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἄλλως γενέσθαι. Καὶ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ μόνῃ ἡ ἐργασία θὰ νικήσῃ, καλὰ δὲ θὰ πράξωσιν οἱ συνηγοροῦντες ὑπὲρ τῆς χρήσεως τῆς Δημοτικῆς εἰς τὸν γραπτὸν ἡμῶν λόγον νὰ μὴ λησμονῶσι τὸν δρόμον τοῦτον.

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ (Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν Μπαρτ καὶ Χίρστ. Τόμ. τρίτος, σελ. 806—7).

«... Ἡ τῆς λυρικῆς ποιήσεως γλῶσσα, ἂν ἔχῃ προορισμὸν νὰ διεγείρῃ τὰ αἰσθήματα τοῦ πλήθους, πρέπει νὰ εἶναι τοιαύτη, ὅσα ἐκ τοῦ στοματός τοῦ αἰδοῦ νὰ ἐισδύῃ εὐθὺς εἰς τοὺς μυχοὺς τῆς καρδίας μηδὲν διερχομένη διὰ τῆς διανοίας, ἐν ἣ καὶ τὰ φλογερώτερα αἰσθήματα γίνονται παγετώδη. Αἱ λέξεις, ἂς ἤκουσέ τις παρὰ μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν, αἱ φράσεις, αἵτινες ἐχρησίμευσαν τὸ πρῶτον προγύμνασμα τῶν ψελισμάτων καὶ λαλαγημάτων αὐτοῦ, ἔχουσι γλυκεῖας ἀναμνήσεις, μυτηριώδη καὶ ἄγραφον τινα ἱστορίαν, ὧν στεροῦνται οἱ λέξεις αἱ ἀντληθεῖσαι ἐκ τῶν λεξικῶν καὶ ταμειυθεῖσαι ἐν τῇ μνήμῃ. Τὰς λέξεις ταύτας ἤκουσέ τις ἄνευ τῶν ἀσπασμῶν καὶ τῶν μειδιαμάτων τῆς μητρὸς δὲν συνήνησεν ἐν ταῖς ἀφῇ γήσεσι τοῦ πατρὸς, δὲν ἐγνώρισεν ἐν τοῖς μύθοις τῆς γρῆας τῆς οἰκογενείας καὶ διὰ τούτων δὲν ἀντήλλαξε τὰ τρυφερά τῆς νεανικῆς ἡλικίας αἰσθήματα μετὰ τῶν ὁμηλικῶν. Ἐκάστη λέξις ὅσονδήποτε σαφὴς καὶ ἂν εἶναι, εἶναι σκοτεινὴ καὶ ψυχρά, ὅταν δὲν περιβάλληται τὴν μυστηριώδη ταύτην ἱστορίαν. Ὅτι δ' αἱ λέξεις καθ' ἑαυτὰς δὲν δύνανται νὰ παράσχωσι πλήρη ἔννοιαν δυναμένην νὰ πληρώσῃ τὸν νοῦν καὶ φθάσῃ μέχρι τῆς καρδίας, γίνεται δῆλον ἐκ τούτου, ὅτι οἱ διαλεγόμενοι ἀξιοῦσιν ἵνα βλέπωσιν ἀλλήλων τὰς κινήσεις τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὰς στρεφὰς τῶν γραμμῶν τοῦ προσώπου. Τίς δύναται ἐπὶ μακρὸν χρόνον νὰ ἀνεχθῇ διάλογον, καθ' ὃν ὁ συνομιλητὴς ἔχει ἀλλαχού ἐστραμμένον τὸ πρόσωπον ἢ τοῦτο κεκαλυμμένον; Καὶ ὅμως ΤΟΙΑΥΤΑΙ ΕἶΝΑΙ Αἱ ΕΚ ΤΩΝ ΛΕΞΙΚΩΝ ΑΝΤΑΝΘΕΙΣΑΙ ΛΕΞΕΙΣ. Τούτου ἕνεκεν μὴ πλανώμεθα ὅτι αἱ λέξεις παλμοὶ τῆς καρδίας καὶ καρδιοκτύπι, σελήνη καὶ φεγγάρι, τραγοῦδι καὶ ἄσμα, καλὸς καὶ ὠμορφος, παμμέλας καὶ ὀλόμαυρος, ὀφθαλμοὶ καὶ μάτια, ἐλευθερία καὶ ἐλευθερία ἔχουσι τὴν αὐτὴν σημασίαν. ΜΟΝΟΝ ΑΝΑΙΣΘΗΤΟΣ δύναται νὰ συγγέῃ τὴν σπουδαιότητα τῶν λέξεων διαφορὰν οὔτε σημειουμένην, οὔτε δυναμένην νὰ σημειωθῇ ἐν τοῖς Λεξικοῖς, ὧν τὴν ἀσθένειαν ἐλέγχει».

Γ. ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΣ

(«Κρίσις τοῦ Βουτσινάου ποιητικοῦ ἀγῶνος τοῦ ἔτους 1873 ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἑθν. Πανεπιστημίου ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ Γεωργίου Μιστριώτη. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἰωάννου Ἀγγελοπούλου, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βορρᾶ, 1873).

ΟΙ ΣΥΚΟΦΑΝΤΕΣ

«Οὐχ οἷόν τε ἄνευ δικαιοσύνης
ἔλαθον πολίτην γενέσθαι».
(Ξεν. ἀπομν. Δ, 2 § 11)

Συκοφάντες, ναι, εἶναι οἱ σοφοὶ καθήγητάδες καὶ οἱ ἄλλοι σοφολογιώτατοι, ποὺ λέν καὶ γράφουν τὰ ὅσα μπορέσουν ἐναντία στὴν ἐθνικὴ μας γλῶσσα τώρα καὶ λίγες μέρες. Βαρὴ ἡ λέξη, μὰ δίκια. Τόσο δίκια, ποῦ, ἂν ὁ μεγάλος φιλόσοφος Σωκράτης ζοῦσε στὸν καιρὸ μας, θὰ ξανάλεγε γι' αὐτοὺς: «οὐχ οἷόν τε ἄνευ δικαιοσύνης ἔλαθον πολίτην γενέσθαι».

Ποιὰ εἶναι ἡ δικαιοσύνη μέσα στὰ τόσα λόγια τους καὶ στὶς ἄτιμες βρισιές, ποὺ ρίχνουν ἐναντία στοὺς ὅσους γράφουν καὶ ἔγραψαν τὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ, τὴν ἐθνικὴ μας γλῶσσα; Μήπως ἔπιασαν σὰν σοφοὶ καὶ ἐπιστήμονες νὰ συζητήσουν λογικὰ καὶ ἡμερὰ γιὰ νὰ δείξουν τὸ πὼς αὐτοὶ λέν τὴν ἀλήθειαν; Ὁχι. Πιρρίζουν μονάχα καὶ συκοφαντοῦν. Ἀλλοῦζουν τὰ πράγματα καὶ τὰ λέν ὅπως τοὺς συμφέρει καὶ ὄχι ὅπως τὰ θέλ' ἡ ἀλήθεια.

Εἶπεν πὼς ὅσοι γράφουν σήμερον τὴ δημοτικὴν, τὴ γράφουν γιατί δὲν ξέρουν νὰ γράψουν τὴ σωστὴ γλῶσσα, γιατί δὲ μποροῦν νὰ νοιώσουν τὴν ὡμορφίαν τῆς ἀρχαίας καὶ νὰ κλείσουν μέσα τους τὴ μεγάλη τῆς ψυχῆς. Καὶ ποῦς ἀπὸ σῆς, ὦ μούμιες τῆς γραμματικῆς καὶ τοῦ συντακτικοῦ, μπορεῖ νὰ δείξῃ σοβαρὴ φιλολογικὴ δουλειὰ σὰν τὸν Πάλλη, ποὺ τὰ σκόλια του στὴν Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλῆ τὰ θάμασεν ὅλος ὁ φιλολογικὸς κόσμος τῆς Εὐρώπης καὶ τᾶχουν σήμερον στὰ Πανεπιστήμια τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γερμανίας γιὰ τὰ πρῶτα σκόλια;

Καὶ ποῦς ἀπὸ σῆς ζήτησι τὴν πηγὴν τῆς ἐμπνεύσεως τοῦ στὴν ἀρχαιότητα, ὅσο ὁ Πάλλης, ποὺ μετάφρασε τὴν Ἰλιάδα, ὅσο ὁ Πολυλάς ποὺ μετάφρασε τὴν Ὀδύσειαν, ὅσο ὁ Παλαμᾶς, ποὺ μονάχα αὐτοὺς ἔγραψαν ὕμνον στὴν Ἀθηνᾶ καὶ στὸν Αἰσχύλῳ, ποὺ μονάχα αὐτοὺς ἔγραψε καλλιτεχνικὰς μελέτες γιὰ τὸ Σοφοκλῆ με τέτοια δύναμιν καὶ τρόπον, ποὺ νὰ τοὺς νοιώσῃ ὅλος ὁ λαός, ὅσο ὁ Καλοσγούρος ποὺ μετάφρασε τὸν Προμηθεὺς τοῦ Αἰσχύλου, ὅσο ὁ Ἐφταλιώτης, ποὺ μετάφρασε σὰν ἀριστοτέχνης τὸ Σέλλεϋ καὶ τὸ Βύρων, τοὺς δυὸ μεγάλους αὐτοὺς λατρευτοὺς τῆς ἀρχαιότητος, ὅσο ὁ Βλαχογιάννης ποὺ με τὸ διηγημὰ του «τὸ χάρισμα τῆς θεᾶς» συμβολί-

ζει την 'Αθηνά και με το άλλο αθεοῦ θάνατος·
λέει για το θάνατο του Πάνα, όσοι ο Τερτσέτης
δυσά ο Σπ. Τρικούπης, όσο άλλοι αμέτρητοι. Και
τι άλλο κάνουν αυτοί που γράφουν τη δημοτική παρά
να διαβάζουν και να ξαναδιαβάζουν τους αρχαίους
και να τους μεταφράζουν καλλιτερά από όλους έσας,
τους ψυχούς-δασκάλους και τους άνοστους και σαχ-
λούς μουτζουρωτάδες χαρτιού, για να γράφετε δρα-
ματὰ χωρίς πνοή ζωής, κωμωδίες και κωμειδύλλια
σάν αυτά που πέθαναν για πάντα, πεζογραφήματα,
που το ύφος τους θυμίζει τους ταμπουριέριδες;

X

Συκοφάντες! γιατί θέλετε να παραστήσετε στο
λαό τους ανθρώπους αυτούς αλλιώτικους από ό,τι
είναι. Πήρατε μια 'Ιστορία του 'Εφταλιώτη, για να
πείτε ότι δε θέλουμε πια το όνομα "Ελληνα, παρά
το «Ρωμιός». "Αν είσατε δικαιοί δεν θα το λέ-
γατε αυτό. "Η 'Ιστορία του 'Εφταλιώτη λέγεται
"Ιστορία της Ρωμιούσνης" γιατί αρχίζει από τον
καιρό, που άρχισαν τους "Ελληνες νάν τους λέν Ρω-
μιούς και όχι γιατί δε θέλει να ξέρει την αρχαία
'Ελλάδα.

Γελάτε το λαό με το νάν του λέτε, ότι η δη-
μοτική γλώσσα δεν είναι η γλώσσά του, η αληθινή,
παρά φτιαστή και ψεύτικη. Και σε ποιά άλλη
γλώσσα τραγουδάει ο φτωχός αυτός λαός, σε ποιά
κλαίει, σε ποιά λέει τη λύπη του ή τη χαρά του;

Φωνάζατε, ω Βδελύπουλοι του πατριωτισμού,
ότι όσοι γράφουν τη δημοτική είναι προδότες και
θέλουν να χαλάσουν το 'Εθνος, να σβύσουν το 'Εθνο-
σμό μας. Συκοφάντες, που κάνετε πως δεν ξέρετε
την ιστορία της πατρίδας σας! Σε ποιά γλώσσα
έγραψαν ο 'Εθνικός πρωτομάρτυρας Ρήγας Βελεν-
στιλῆς (που σεις οι διδασκάλοι τον λέγατε Φεραῖο
και το πανεπιστήμιο προχτές ακόμα είπεν ότι στο
ἀγαλμά του πρέπει να γράφει το αληθινό του όνομα
Βελενστιλῆς), όταν έγραφε:

Ός ποτε παλληκάρια νά ζούμε στά στενά
Μονάχοι σάν λεοντάρια στίς ράχες, στά βουνά

ή όταν μετάφραζε το μυθιστόρημα «'Η ιστορία
των Ντελικάτων έραστών» για νάν το διαβάζει ο
λαός της σκληρωμένης πατρίδας του;

Σε ποιά γλώσσα έγραψαν ο Σολωμός τον ύμνο
της έλευθερίας:

Έγαλήνεψε κ' έχύθη
Καταχθόνια μια βροχή
Και τοῦ Ρήγα σου ἀποκρίθη
Πολεμόραχη ή φωνή.

ΚΑΘΑΡΕΥΟΝΤΑ ΧΑΛΙΑ

ΚΑΚΟΜΟΙΡΗ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Λέει κάπου ο Ψυχάρης ότι φωτεινότατο βιβλίο
του Ρόδα και Μάλλι πως καιρός είναι πια οι θεω-
ρητικές συζητήσεις για την γλώσσα να κάμουν τόπο
στη δημιουργική εργασία. Το γλωσσικό—έθνικό ζή-
τημα υπό θεωρητική έπιψη μπορεί έσως να θεωρηθῇ
και εξαντλημένο. "Ο Ψυχάρης, ο Παλαμῆς, αυτός ο
Χατζιδάκις χωρίς να το νοιώθῃ—και τελευταία κι'
έπῃν ακόμη την τελευταία τους λέξη, σκόρπισαν όμως
τόσο φως, διασκεδάσαν τόσες αρχνικαμένες πρόλη-
ψεις, γκρέμισαν τόσα τεύχη και είδωλα, που ο δρόμος
ξανοίγεται πια έλεύθερος μπροστά μας καταχυλίζο-

Ό Τραχάσιοι! σπικωθήτε
Και ξανάλθετε αἰετάρια.
Τὰ παιδιὰ σας ὅλη ἡ ἡμέτε
Πόσο μοιάζοντε μὲ εἴς

Πηγές μετὰ Μεσολόγγι
Τὴν ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ,
Μέρα ποῦ ἀνθίσαν οἱ λόγγοι
Γιὰ τὸ τέκνο τοῦ Θεοῦ.

Μὲς στὰ χόρτα, στὰ λουλούδια
Τὸ ποτήρι δὲ βαστῶ
Φιλελεύθερα τραγουδᾷ
Σάν τὸν Πίνδαρο ἐκφωνῶ.

κ' ἐνοιώθην ἡ μεγάλη του ψυχὴ, πῶς εἶναι Πίν-
δαρος και στὴ γλώσσα;

Σε ποιά γλώσσα έγραψαν ο Κολοκοτρώνης τη
βιογραφία του και τα σσὰ παραγγέλματά του
στούς "Ελληνες:

Σε ποιά γλώσσα τραγουδάει ο λαός, όταν λέει,

Θέλετε δέντρ' ἀνθίσαι, θέλεται μαρμαίγει,
Στὸν ἥτιο σας δὲν κάθουμε κι' οὐδὲ λημέρια κάνω

Τὶ νὰ τῆς κάνω τῆς καρδιάς τῆς παραπονεμένης
Βολῆς μὲ κάνει και γελῶ. βολῆς κι' ἀναστενάζω κτλ.

Χρυσὸς αἶμας καθότανε κλ.

"Ότον τραγουδάει «τὴ Φαρμακωμένη», τὴ «Βοσ-
κοπούλα» τὸ

«Φεύγεις, φεύγεις νεότης καμένη
«Ὡσάν ρόδου πετᾷς μυρουδιά κλ.

Τὸ «τί ώραῖο φεγγαράκι, τί ἐρωτική βραδιά»,
Τὸ «Ποιά εἶναι ἐκείνη, ποῦ κατεβαίνει κλ.

Τὸν ἀκούσατε ποτὲς νὰ τραγουδήσει στὴ δική
σας μπαλσακωμένη γλώσσα;

X

Συκοφάντες! που είπατε, ότι είναι προδότες
όσοι γράφουν τη δημοτική. Λοιπὸν προδότες είναι ο
Ρήγας, ο Σολωμός, ο Σπ. Τρικούπης, ο Ζαλοκώσ-
τας, ο Βαλαωρίτης, ο Πολυλάς, ο Τερτσέτης, ο Κο-
λοκοτρώνης, ο Παλλῆς, ο Παλαμῆς, ο Ψυχάρης, ο
Παχυγιάννης, ο 'Εφταλιώτης, κι' όλοι όσοι γρά-
φουν αληθινά και με ζώη, και δεν είναι προδότες,
και είχαν έθνισμόν οι σοφολογιώτατοι και υπερ-
καθαριστάι σάν το Μουσούρο, που ήταν πρέσβης
της Τουρκίας έδω κ' έκανε τὸν "Όθωνα νάν του
ζητήσει συμπάθειο για κάποιο πατριωτικό ζήτημα,
σάν τὸν Κερκίρεδωρῆ Πασᾶ, σάν τὸν 'Ανθόπουλο
Πασᾶ, που ήταν πρέσβης της Τουρκίας στὴ 'Αγ-
γλία τον καιρό του πολέμου και βεβαια δεν προστά-
τεψε τὸν ελληνικό έθνισμό, σάν τὸ Μηνᾶ Χιμου-

μενος από το λαμπρότατο φῶς της έπιστήμης. Λεί-
πει, θά πῇτε, ἡ έσπεδῶσι, λείπουν πρὸ πάντων τὰ
καλλιμάρμαρα μέγαρα που θά δώσουν στὸν πριονο-
χάρχο αὐτὸ δρόμο τὴν ὅψι μεγάλῳπρεπης λεωφό-
ρου. Μὰ αὐτὰ όλα εἶναι ζήτημα χρόνου. Καὶ θὰ γί-
νουν, κι' ἄς διαμαρτύρονται οἱ δασκάλοι πῶς ο δρό-
μος αὐτός τους ἔκοψε τὰ χωράφια τους, κι' ἄς φοβε-
ρίζουν ἀποζημιώσεις. Θά τοὺς ἀπαντήσουμε πῶς ἦ-
ταν ἀρχαιολογικὴ ἀνάγκη νὰ καταληφθοῦν τὰ χω-
ράφια και τὰ οἰκόπεδά τους, για νὰ ἔλθουν στὸ φῶς
τ' ἀριστουργήματα που κρύβονται αἰῶνες κάτω ἀπὸ
τοὺς ἀκανθῶνες και τοὺς κορβῶνες των.

Τὴν έπιστήμη λοιπὸν τὴν ἔχουμε μὲ τὸ μέρος
μας, τί ἄλλο θέλουμε! Μὴν ἀκούτε τὸν Χατζιδάκι.
Δικὸς μας εἶναι κι' αὐτός. "Αν δὲν τὸ λέῃ ἑστέρα
ἀνάθεμα στὴν ἀνάγκη. Καθηγητὲς βλέπετε, παιδιὰ
ἔχει, ο μισθὸς γλυκὺς εἶναι. Βεβαια πῶς ἤμπορού-
σαμε νὰ ἀπαιτήσουμε μὴ ἀνταπόδῃσι για τὴν 'Ε-
πιστήμη, που θά τὸν παρουσιάζε ἥρωα στὰ μάτια
μας. Μὰ ἥρωες δε βγαίνουν εὐκολα σήμερα. "Αδιά-
φορο. "Εμεῖς τὴν αληθινὴ γνώμη του τὴ μαντεύουμε.
Νάξια μας κάνει ο Χατζιδάκις. "Ας κάνει πῶς θυ-
μῶναι, ἄς βρίζει καποτε, ἄς ξεφεύγει σὰ χέλι, ἄς γί-
νεται Πρωτεύας

"Ό,τι κι' ἀν κάνει, στὴν ἀγκαλιά μας θά πέσῃ

ἀπόλαυτο που ἦταν στὴν Τουρκικὴν Πρεσβεία κ' εἶχε-
τὴν πόλμη νὰ ζητήσει ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖό μας ν'
ἀναγνωρίσει τὴ Γεωγραφία του, ἀν κ' εἶχε βγάλει
μὲς ἀπ' αὐτὴ όλα τὰ ὀνόματα τῶν ιστορικῶν τό-
πων, σάν τὸ Κλεῖσσοβο, τὸ Δερβενάκι, τὴ 'Αλαμῆνα
και ἄλλα. Τὸς ἔκαμε ἡ καθαρεύουσα νὰ γίνουν πα-
τριωτὲς και ν' ἀνίσουν τὰ μάτια τους: "Όχι, ἔσα
ἔσα τοὺς στράβωνε περισσότερο.

Εἶπαν οἱ σοφοὶ καθηγητᾶδες, ὅτι ἡ καθαρεύουσα
σχηματίστηκε ἀπὸ τοὺς ρήτορες τῆς σημερινῆς 'Ελ-
λάδας, ἀπὸ τὴ Βουλῆ, ἀπὸ τὰ δικαστήρια, ἀπὸ
τὸν πατριωτικό τύπο. Καὶ βέβαια δὲν μπόρησε παρὰ
ἀπ' αὐτοὺς νὰ σχηματιστεῖ. Ἦταν ἀνάγκη και εἶ-
ναι ἀκόμα, ὅταν μιλοῦν ὅλοι αὐτοὶ οἱ σοφοὶ στὸ
λαὸ και για τὸ λαὸ νὰ μὴν καταλαβαίνονται, νὰ-
χουν στὰ στόματά τους λέξεις που νὰ βροντοῦν και νὰ
τρανταζοῦν μονάχα, γιατί ἄλλως, ἂν μιλοῦσαν ἡπλᾶ
θάν τὰ ἐνοιῶθην ο λαός, θάβλεπε πῶσον ἀγέρα κλει-
οῦν τὰ λόγια τους και τότε πῶς θά περνοῦσαν για
σοφοί. Θάδειχναν τὴν γδύμνια τοῦ μυαλοῦ τους
και ποῖος ξέρει τί θάκουγαν ἀπὸ τὸ λαὸ. Καθὼς
βλέπουμε ο ἀγῶνας εἶναι pro domo sua. Για τὸ
συφέρο τους δηλαδή.

Μὰ οἱ πατριῶτες οἱ ἀληθινοί, ἐκείνοι που ἔλεγαν
ὅ,τι ἔπρεπε νάν τὸ νοιώσει κι' ο λαὸς μιλοῦσαν στὴ
γλώσσα του. Οἱ πρῶτοι ρήτορες τῆς σημερινῆς 'Ελ-
λάδας, δηλ. οἱ ρήτορες τῆς ἐπανάστασης ἔτσι μι-
λησαν στίς διάφορες 'Εθνοσυνέλευσεις. "Ακούγαν ο λαὸς
τὸν Κολοκοτρώνη, τὸν Κωλέττη, τὸ Κανελλῶ Δε-
λιγιάννη, τὸ Τζαβεῖλλα, τὸ Μαυροκορδάτο κι' ἔλους
τοὺς ρήτορες τοῦ καιροῦ ἐκείνου και ἐνοιῶθε. Τοῦ
μιλοῦσαν μὲ τὴν ἴδια τὴ γλώσσα του κ' ὅχι μ'
ἐκείνην που τοὺς ἔβαναν στὰ ἔγγραφα τους οἱ διάφο-
ροι σοφολογιώτατοι και καλαμαράδες.

Μὲ τέτοια γλώσσα μίλησαν ο Κολοκοτρώνης στὰ
1837, ὅταν μάζεψε τὸ λαὸ τῆς 'Αθῆνας στὴν
Πνύκα και τοὺς μαθητᾶδες τοῦ Γυμνασίου τῆς
Πλάκας μαζί μὲ τὸ Γυμνασιάρχῃ τὸ Γεννάδιο.
"Ετσι μίλησαν ο Τερτσέτης στὴ δίκη τοῦ Κολοκο-
τρωνῆ κ' ἔκανεν ὅλο τὸν κόσμο νὰ κλαίει. Αὐτοὶ
ἦταν οἱ πρῶτοι ρήτορες τῆς 'Ελλάδας κι' αὐτοὺς ἐνοι-
ῶθην ο κόσμος. Καὶ τοῦ μιλοῦσαν μὲ τὴ γλώσσά
του, γιατί δὲν τοῦλεγαν ψέμματα κ' ἤθελαν νάν
τοὺς νοιώθει.

X

Μὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς ιστορικούς, τοὺς ψυχολο-
γικούς, τοὺς ἐθνολογικούς και τοὺς ἠθικοπλαστικούς
νόμους δὲν τοὺς λογαριάζουν καθόλου οἱ σοφοὶ καθη-

μὴ μέρα. Εἶδατε τί καλὰ τοῦ τᾶπε ο 'Ανδρεάδης:
Τὶ διχτύα τοῦστησε! Πῶς τὸν ἐφάνέρωσε διγνώμο
και διβουλο: Ἦθ πῇτε πῶς ἡ διγνώμια εἶναι ἀνεί-
ρεσι τῆς έπιστήμης. Μὰ εἶπαμε. "Ο κανὼνας εἶναι
για τὴν θέσι: γιατί τὸ σωστό τὸ βλέπει ο Χατζι-
δάκις—έπιστήμονας. "Ο Χατζιδάκις—καθηγητῆς
τί θέλετε νὰ κάνῃ ο ἄνθρωπος: "Ας εἶναι. Σήμερα
δὲν πρόκειται για τὸν Χατζιδάκι. "Αλλοτε μπορεί
νὰ κάνουμε λόγο ἰδιαιτέρο και γ' αὐτόν. Τὸ κυριώ-
τατο σήμερα εἶναι ἡ δουλειά "Η δημιουργικὴ δου-
λειά, τραγούδια, διηγῆματα, ρωμάντσα, ὅ,τι ἄλλο
θέλει στὴν ἐθνικὴ μας γλώσσα. "Ακόμα κι' ἐπιστη-
μονικὰ ἔργα, για νὰ δειχτῇ πῶς για ὅλα εἶναι ἱκανὴ
ἡ ἐθνικὴ μας γλώσσα, ἡ, ὅσο για μερικὰ εἶδη τοῦ
λαχίστου πῶς μπορεί νὰ γίνῃ μὴ μέρη. Τὸ καλύ-
τερο κατόρθωμα, αληθινὸ μνημεῖο, θά εἶναι ἡ με-
τόφρασι τῶν ἀρχαίων βιβλίων στὴν ἀληθινὴ γλώσ-
σα. ο "Ουκρὸς βρῆκε τὸν Παλλῆ. "Ο Σοφοκλέας,
ο Εὐριπίδης, ο 'Αισχύλος, πρέπει νὰ μεταφραστοῦνε
στὴ δημοτικὴ. Οἱ Λυρικοὶ ὅλοι, κανεῖς νὰ μὴ
μείνῃ. Μὰ και οἱ πεζοί. "Ο "ΑΝΟΥΜᾶς κάνει καλὰ
τὸ χρέος του στὸ ζήτημα αὐτό, προσφέρει ὑπερ-
σίες στὸ ἔθνος μὲ τις μεταφράσεις τῶν ἀρχαίων
που ἀρχισε νὰ δημοσιεύῃ «Σάν συμπληρωθῇ ὅλη ἡ
σειρὰ ἀπὸ ἔργα ζωντανά, τότε θά νοιώσουμε και

γητάδες· δεν θέλουν να τους πούν, όχι γιατί δεν τους ξέρουν, παρά γιατί δεν τους συμφέρει. Και πώς θα πωλήσουν αυτοί τη σοφία τους, άμα νοιώθει ο λαός τί του λέν; Από χοντρά λόγια είναι έτοιμοι και ικανοί να βάλουν στην σειρά όσα θέλετε και τελειώμ, να μην έχουν, μα από ούσία, μα από νόημα τίποτες και πάντα τίποτες.

Δεν είμαι γλωσσολόγος, ούτε θέλω να γίνω. Μα βλέπω στις ιστορίες όλου του κόσμου, μα βλέπω πιο καθαρά στην ιστορία της πατρίδας μας, ότι ο λαός πάντα ένοιωσε κι' ακολουθούσε εκείνα που του είπαν στη γλώσσα του. Σ' όλες τις μεγάλες κι' κρίσιμες περιστάσεις του όσου των ωδήγησαν και των ορμήνεψαν του μίλησαν με τη γλώσσα που μιλούσε κι' αυτός.

Κι' αν θέλουν να επιμένουν οι συκοφάντες κι' οι ψευ-τες σε όσα λέν, τους λέμε για τελευταία και τοῦτο: Ένα έθνος δείχνει πως ζει, όταν έχει κοντά στήλα και φιλολογία δημιουργική. Το δικό μας έθνος όσο λίγη κι' όσο φτωχή φιλολογία έχει σήμερα, την έχει στη γλώσσα του λαού· αυτή το χαρακτηρίζει σήμερα κι' αυτή θα μένει για τα κατοπινά χρόνια. Ποιά είναι ή δουλειά όλων αυτών των φοβερών και τρομε-ρών, που πήραν το πατριωτισμό για μονοπώλιο; Με τό ν' ανάδουν τα μυαλά του λαού, γιατί έτυχε να έχουν μια θέση κάπως εξαιρετική και να κούγεται λίγο πρισεχτικά ή φωνή τους, θαρρούν πως θα μπο-ρέσουν να πετύχουν κι' εκείνο που θέλουν; Όχι! δεν το πιστεύουν ούτε οι ίδιοι. Το ξέρουν αυτό, μα κα-νουν το αντίθετο για να δείχνουν πως ζούν. Άλλος κανένας λόγος δεν είναι.

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

πτυχιούχος Γαλλικής Σχολής (Bachelier es Lettres et es sciences), διακούς δι' επί ετη μα-θήματα του Πανεπιστημίου Παρισιών, ανάλαμβάνει παραδόσεις Γαλλικής και ιδιαίτερας προγυμνάσεις μαθητών και φοιτητών.

Άπευθυντεον :

Είς το Ξενοδοχείον ή «Επτάνησος»

Όδός Έρμού και Φωκίωνος

καθηγητήν κ. ΤΗΛΕΜΑΧΟΝ ΜΑΛΙΑΔΗΝ

μας οι συφοριασμένοι τις όμορφες της αρχαίας φιλολογίας που και για τους λεγόμενους φιλόλο-γους έχει τόσα θελητήρα όσα και ή Κινέζικη φι-λολογία, κι' ές κίνουνε τάχα πως βουρκώνουνε τα μάτια τους από συγκίνηση. Άληθινά τίποτα δι-νοιώθουν. Μα χμιαίζεται και κάτι άλλο ακόμα. Αύ-στηρή εξέλεγξι των έργων της καθαρεύουσας. Να πιάσουμε ένα ένα έργο της καθαρεύουσας, να το ξεκαλλίσουμε, και ν' αποδείξουμε πως το γλωσσικό αυτό κατασκευάσμα —γιατί γλώσσα δεν είναι— δεν είναι μόνο γεμάτο από ξενισμούς αταρξιστους, μα και πως στρεβλώνει ακόμα την λογική σκέψη, αναγ-κάζοντας το Ρωμαϊκό μυαλό να μη συλλογιέται Ρωμαϊκά, αλλά Γαλλικά, Γερμανικά, ή αρχαία Έλ-ληνικά. Δεν θέλουν να νοιώσουν οι καθ'αριστάδες πως γράφει κανένας όπως συλλογιέται. Συλλογιέσαι γχι-λικά, γράφεις Ρωμαϊκά, Παρλογοισμούς πυργώνεις. Οι κοντόφθαλμοι δασκάλοι δν μπορούν να ιδούν πέρα από την μύτη τους. Για να νοιώσουν αυτό τα πράγματα, όσο απλά κι' αν είναι, δι' φτάνει το δα-σκαλικό μυαλό τους. Άς τους άφήσουμε λοιπό στη στραβομάρα τους. Τι : Όλο με τους δασκά-λους θα τραγώμαστε : Μεγάλη τιμή τους.

Δουλειά λοιπόν, ξεσκέπασμα κάθε βιβλίου σφα-γισμένου με την φωτιά της γλώσσας, και συνεπώς

Ο ΝΟΥΜΑΣ, ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ Μ' ΟΚΤΩ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΠΟΥΛΕΤΑΙ : Στά κιόσκια της πλα-τείας Συντάγματος, Όμοιοίας, Έ-πουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τρο-χιοδρόμου (Όφθαλμιατρείων), Σταθ-μού Έργου σιδηροδρόμου (Όμιό-νοια).

Ο ΝΟΥΜΑΣ· δέχεται από τις επαρ-χίες και τριμηνους συνδρομητές, με δυο δραχμές προπληρωτές την τριμηνία.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΤΟ ΡΩΜΕΪΚΟ

αν δεν είχε ξεβιδωθεί από χρόνια και χρόνια, έπρεπε από την Κυριακή το βράδυ ο κ. Μι-στριώτης να μην είναι πια καθηγητής του Πανεπιστημίου. Όχι μονάχα για τις άνοσι-σίες και τις βροσιές και τις βγαλποντιές που εξέρχσε μέσα στην μεγάλη αίθουσα, την επί-σημη του Πανεπιστημίου, έδριστής και του αξιώματός του και του ιδρύματος, αλλά για το ζήτημα που έδημιούργησε με τα αεροφου-σκωμένα κι' άνόητα λόγια του, κατορθώσας να παρασύρει πέντε δέκα παιδιά και να τα σπρώξει κατά της πολιτείας, κατά του έθνους και πάλι.

Την Κυριακή το βράδυ, ή τη Δευτέρα το πρωί, έπρεπε ο σοφός καθηγητής να λάβη δυο γραμματάκια. Το ένα στολισμένο με την υπογραφή του ύπουργού της Παιδείας, να του λέν πως του απαγορεύεται να ξαναπα-τήση πια το Πανεπιστήμιο, και τάλλο με την

και της λογικής. Ό,τι έκανε άλλοτε ο Πολυλξ. Έπηρε τα καλύτερα των δύο Ραγκαβήδων. Και τι αποδείξε με το ανατομικό μαχαίρι του : Σολοικι-σμούς, Παρλογοισμούς, βαρβαρισμούς. Σολοικισμούς παύς : Ό Άλέξανδρος Ραγκαβής. Βαρβαρισμούς παύς : Ό Κλέωνας Ραγκαβής. Και που : Στά κα-λύτερα βιβλία των. Και όταν οι Ραγκαβήδες δεν μπόρεσαν να την γράψουν άψογα την καθαρεύουσα, βάλτε με τον νοῦ σας τι γίνεται με τους άλλους, τους Έπορχαγβήδες, και Άνθυπαρχαγβήδες. Μα μήπως δεν έπαθε το ίδιο κι' ο Χατζιδάκις. ...λα-λείται υπό φυλών ατίνες πρό δυο εκατονταετη-ρίδων καταλαβόντες την Σινικήν κατέστησαν άξιοι γενικωτέρως πινος προσοχής.» Άς άφήσουμε τον Κοραή που είναι πια πασίγνωστο το πάθημά του.

Έχω μπροστά μου αυτή τη στιγμή μια έκ-δοσι της Άντιγονής του Σοφοκλέα. Συγγραφέας κά-ποιος γυμνασιάρχης Πρωτοπαπής. Να την ιδήτε και να την λυπηθήτε την Άντιγόνη. Κακόμοιρη Άντιγόνη. Στην αρχή φιγουράρει ο Πρόλογος, πρό-λογος άλά Μιστριώτη, με δολιχοδρομούντας άστους και τις άλλες νοστιμάδες της Μιστριωτίου ρητο-ρικής. Αιγύθηκε με τις γλυκάδες του κ. Μιστριώτη ή συγγραφέας, και βάλθηκε να τον μιμηθ. Φαν-

υπογραφή του κ. Εισαγγελέα, που να τον πα-ραπλη στην ανάκρισι για νάναπ-ύξη κ' ένώπιον των επισήμων αντιπροσώπων του Νόμου, τις άντεθνικές και αντιγλωσσικές θεω-ρίες του.

Τίποτε όμως απ' αυτά δεν έγεινε, απλού-στατα γιατί τίποτε σοβαρό, τίποτε γνωστικό δεν υπάρχει στον τόπο αυτό. Όλα πνίγουν-ται κάθε μέρα στην πλατεία θάλασσα του γελοίου, όλα μασκαρεύονται, όλα γκρεμί-ζονται σ' έρειπια. Δεν πρέπει λοιπόν να πα-ραξενεύεται κανένας αν μέσει στο γενικό αυτό μασκάρεμα και αποβούρκωμα, ένας καθηγη-τής του Πανεπιστημίου φοράει το δίχρωμο και κουδουνάτο σκούφο του Ριγκολέτου και φοβερίζει πως θάναγκαστή να τον πετάξη μια μέρα από το άδειανό και κλούβιο κεφάλι του για να φορέση τον κόκκινο σκούφο του δη-μοκράτη και να πάη να κάψη το θέατρο το Βασιλικό!

Ταράμ! Ταμπάμ! Ταμτάμ, ταμτάμ, ταμ-τάμ, ταμτάμ, ταμτάμ! Πόδερο Ριγκολέτο! —φτωχή Ελλάδα, πως σε κατάντησαν και πως θα σε καταντήσουν άκόμα!

ΟΙ ΓΛΩΣΣΟΓΛΥΦΟΙ

της ημέρας —και το επίθετο είναι φτιαγμένο με όλους τους κανόνες της Γραμματικής του κ. Χατζιδάκι, κατά τό : τοιολόγους —αποκαλούν όνταριον τον Παλαμά, βρίζουν δε «άτιμους» και «ούτιδανούς» και «άναισχυντους» ανθρώ-πους που δεν είναι άξιοι ούτε να τους άτικρύσουν με το ήθικό τους άνάστημα.

Βλέπετε οι γλωσσολόγοι αυτοί είναι τόσον άφελείς ώστε πιστεύουν πως μια όπόφασι Κακουργιοδικείου, στο άθωωτική κι' αν είναι, μπορεί να στερεωτή την ήθική σου άπακαίστασι και να σου δώτ ή το δικαίωμα να σκα-λιαρίζης για ήθική και ν' άξιοπρέπεια.

ΟΙ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΙ

λόγοι που άνάγκασαν τους Ροβεσπιέρρους του παρ-λατνισμού να ριχτούν του Βασ. Θεάτρου και να ξε-πεταχτούν για πρόμαχοι του Έθνους και της γλώσ-σας μας, είναι οι ακόλουθοι.

Μετράτε : Ό Μιστριώτης, γιατί δεν τον άφη-σαν να ένσκήψη στο Βασ. θέατρο με τ' αρχαία δρά-ματά του και να προσφωνήση τον Αισχύλο (τόπέ-μνος του). Ό Κελαποδάκης, γιατί δεν του δέχτη-καν και φέτος το σκητικό ξέραςμά του που λεγεται

τάσου φιλοδοξία. Ό Πρόλογος του κ. γυμνασιάρχη σύντομος είναι. Η μόνη άρετή του. Τρεις σελιδού-λες μονάχα, μα όλο μαργαριταρια, ένα κι' ένα. Και έπειδή το κατσούφικο ύφος σημαίνει σοφία, ή συγγραφέας μας σερβίρει στην αρχή την ακόλουθη φράσι που συντακτικώς δι' δίνει κανένα νόημα : «τά Έλληνικά γράμματα, τα βάλει και ή θρησκός (sic) της διαπαιδαγωγήσεως της νεολαίας, τρώπια κα-τήγαγον, και (άκουσον) την ύφραπάσσαν δι' αυ-τών τούτων των Έλλήνων Έλληνικήν έλευθερίαν Ρώμη καθυπέταξαν» Καταλαβατε τίποτα : ούτε μεις. Συντάξατε την τελευταία φράσι, αν μπορείτε.

«Αί των τραγικών πολύσφοτοι λαμπρόνες έγένοντο το σωσίδιον του πολιτισμού.» Ηξέραμε πως οι λαμπρόνες φωτίζουνε, μα πως γίνονται και σωσίδια, δεν το φανταζόμαστε. Οι άτμπολοιές έταιρείες τι κάθονται : διατί δν σπεύδουν να έφο-διάσουν τα παπύρια τους με την νέα έφεύρεσι του δασκαλοναυτικού :

Έκ της σποδοῦ των έλληνικών μουσών, άνέθερε ή έλευθερία των λαών, υπό το έμβλημα τού-των (δηλ. των Μουσών) κατελύθη ή τυραννίς : τα νάματα τούτων (δηλ. των Μουσών) άντλησαν, και εκ της κολυμβρήθρας αυτών (δηλ. των Μου-σών) άνέδυσαν οι πρόδερμοι της Έλλάς. Έπαναστά-